

CROATIAN POWER EXCHANGE

Opći uvjeti

Pravila trgovanja

HRVATSKA BURZA ELEKTRIČNE ENERGIJE d.o.o.

SADRŽAJ:

I. Opći uvjeti

1. Uvod
2. Tumačenje, definicije i kratice
3. Uvjeti za Trgovanje
4. Izjave i jamstva
5. Uvrštenje proizvoda
6. Opće odredbe o Trgovanju
7. Naknade za Trgovanje i Namira
8. Vođenje tržišta i nadzor tržišta
9. Kršenje obveza
10. Odgovornost za štetu i viša sila
11. Obeštećenje
12. Usluge vezane za tržišne informacije
13. Komunikacija
14. Izmjene i dopune
15. Razno
16. Mjerodavno pravo i rješavanje sporova
17. Članstvo bez prava trgovanja
18. Prijelazne i završne odredbe

II. Dodaci o trgovanju

1. Definicije
2. Pravila CROPEX-ovih tržišta
  - a. Pravila Dan unaprijed tržišta
  - b. Pravila Unutardnevnog tržišta
3. Specifikacija proizvoda
4. Pravila za kliring i namiru
5. Pravila ponašanja na tržištu
6. Iznos naknada

III. Ugovori o trgovanju

1. Ugovor o članstvu
2. Ugovor o samoizdavanju računa
3. Ugovor o izravnom korištenju Depozitnog računa
4. Ugovor o uslugama podnošenja podataka i izvješćivanja na temelju Uredbe REMIT

1. UVOD

- 1.1.** HRVATSKA BURZA ELEKTRIČNE ENERGIJE d.o.o. (dalje u tekstu: **CROPEX**) odgovorna je za organizaciju i vođenje CROPEX-ovih tržišta u Republici Hrvatskoj.
- 1.2.** CROPEX-ova tržišta sastoje se od Dan unaprijed tržišta i Unutardnevnog tržišta.
- a.** Dan unaprijed tržište Članovima nudi mogućnost dan unaprijed Trgovanja Proizvodima na području Republike Hrvatske u obliku Dražbe za svaki Dan isporuke, a na temelju svih Ponuda za kupnju i Ponuda za prodaju za količine i cijene koje su primljene prije zatvaranja Dražbe. Daljnje odredbe kojima se uređuje Trgovanje na Dan unaprijed tržištu sadržane su u Pravilima Dan unaprijed tržišta, Ugovoru o članstvu i ostatku Pravila trgovanja.
- b.** Unutardnevno tržište se sastoji od Unutardnevnog kontinuiranog tržišta i Unutardnevnog dražbenog tržišta. Unutardnevno kontinuirano tržište Članovima nudi mogućnost kontinuiranog unutardnevnog Trgovanja Proizvodima na području Republike Hrvatske pri čemu se Transakcije automatski uparuju kada se podudarni Nalozi unesu u ETS ili se podudarni nalozi uparuju u zajedničkoj knjizi naloga, ovisno o dostupnom prekograničnom kapacitetu. Unutardnevno dražbeno tržište Članovima nudi mogućnost unutardnevnog Trgovanja putem tri različite Unutardnevne dražbe za svaki Dan isporuke temeljem svih Ponuda za kupnju i Ponuda za prodaju za volumen i cijenu primljenih prije zatvaranja relevantne Unutardnevne dražbe. Daljnje odredbe kojima se uređuje Trgovanje na Unutardnevnom tržištu sadržane su u Pravilima Unutardnevnog tržišta, Ugovoru o članstvu i ostatku Pravila Trgovanja.
- 1.3.** Svako od CROPEX-ovih tržišta nudi Proizvode za Trgovanje na način kako su opisani u Specifikacijama proizvoda za svako tržište, pod uvjetima Ugovora o članstvu i Pravila trgovanja.
- 1.4.** CROPEX osigurava Kliring i Namiru Transakcija na CROPEX-ovim tržištima.
- 1.5.** Ova se Pravila trgovanja primjenjuju na sva Trgovanja i na sve Transakcije na CROPEX-ovim tržištima i predstavljaju dio Ugovora o članstvu između CROPEX-a i svakog Člana. Pravila Dan unaprijed tržišta i/ili Pravila Unutardnevnog tržišta primjenjiva su ovisno Trguje li Član na Dan unaprijed tržištu ili Unutardnevnom tržištu, a u skladu s informacijama određenim u Prilogu 1 Ugovora o članstvu. Pravila trgovanja sastoje se od sljedećeg: (i) ovih Općih uvjeta, (ii) Dodataka o trgovanju i (iii) Ugovora o trgovanju kako se povremeno primjenjuju (odnosno kako se sklapaju s pojedinim Članovima). Ovi Opći uvjeti i svi Dodaci o trgovanju i svi Ugovori o trgovanju (sklopljeni s pojedinim Članovima) obvezujući su i imaju istu pravnu snagu.
- 1.6.** Sve Transakcije koje se sklapaju na CROPEX-ovim tržištima automatski i obvezno podliježu Kliringu i Namiri, tako što Članovi postaju Ugovorne strane CROPEX-u koji je u svim Transakcijama središnja Ugovorna strana, kako je detaljnije predviđeno u Pravilima za kliring i namiru, Ugovoru o članstvu i Pravilima trgovanja.
- 1.7.** Članovi su ovlašteni zadavati Naloge tako da iznos svih zadanih Naloga na CROPEX-ovim tržištima na kojima Član sudjeluje ne prelazi iznos (vrijednost) Sredstava osiguranja koja su za tog Člana predana CROPEX-u u skladu s Pravilima za kliring i namiru, Ugovorom o članstvu i Pravilima trgovanja. Uvrštenje Naloga u iznosu koji premašuje predano Sredstvo osiguranja smatra se Kršenjem obveza koje je predviđeno Općim uvjetima.

2. TUMAČENJE, DEFINICIJE I KRATICE

- 2.1.** Pojmovi pisani velikim početnim slovom imaju značenje iz Definicija ili kako je posebno definirano u glavnom tekstu ovih Pravila trgovanja.
- 2.2.** Smatra se da pozivanje na zakone ili propise uključuje njihove izmjene i dopune, pročišćeni tekst, ponovno donesene zakone ili propise ili njihove zamjene.

- 2.3.** Pozivanje na osobe odnosi se i na korporativna tijela, udruženja bez pravne osobnosti ili bilo koje druge pravne ili fizičke osobe.
- 2.4.** Smatra se da pozivanje na Člana uključuje pozivanje na slijednike ili primatelje ustupanja (neposredno ili drukčije) odnosnog Člana.
- 2.5.** Pozivanje na određenu točku u vremenu odnosi se na srednjoeuropsko vrijeme (format od 24 sata), osim ako je predviđeno drukčije.
- 2.6.** Riječi u jednini uključuju i množinu kada je to moguće s obzirom na kontekst i obratno. Riječi u srednjem rodu uključuju i ženski i muški rod (u odnosu na fizičke osobe).
- 2.7.** Pojam „uključujući“ znači „uključujući, ali ne ograničeno na“.
- 2.8.** Odredbe u kojima se navodi da CROPEX ima pravo donijeti odluku ili da ima pravo raskida ili da ima pravo donijeti mišljenje ili procjenu znači, pod uvjetom da izričito nije navedeno drukčije, da CROPEX ima pravo realizirati svoju isključivu i neometanu diskreciju da to učini.
- 2.9.** Naslovi u ovim Pravilima trgovanja služe samo radi lakšeg snalaženja i ne utječu na njihovo tumačenje.
- 2.10.** Pozivanje na pismenu komunikaciju, ako nije predviđeno drukčije, uključuje elektroničku poštu i komunikaciju preko ETS-a.
- 2.11.** U slučaju sukoba između ovih Općih uvjeta i posebnih pravila za svako od CROPEX-ovih tržišta iz Dodatka o trgovanju br. 2, prevladavaju odredbe primjenjivih posebnih tržišnih propisa iz Dodatka o trgovanju br. 2. U slučaju sukoba između ovih Pravila trgovanja ili njegovih Dodataka o trgovanju s jedne strane i zaključenog Ugovora o trgovanju s druge strane, prevladavaju odredbe Ugovora o trgovanju.

3. UVJETI ZA TRGOVANJE

3.1. Preduvjeti za Trgovanje

- 3.1.1.** Osobe koje žele Trgovati na pojedinom ili svakom CROPEX-ovom tržištu moraju sklopiti Ugovor o članstvu s CROPEX-om koji će odrediti pojedino CROPEX-ovo tržište na kojem Članovi mogu sudjelovati, moraju ispunjavati uvjete za Ugovornu stranu na temelju Pravila za kliring i namiru i moraju imati pravo sudjelovati na hrvatskom tržištu električne energije na temelju hrvatskih Primjenjivih propisa kojima je uređeno tržište električne energije, sve prije samog početka Trgovanja na bilo kojem CROPEX-ovom tržištu.
- 3.1.2.** Pored zahtjeva iz gornjeg članka 3.1.1., svaki Član mora u svakom trenutku:
  - a.** ispunjavati uvjete za Ugovornu stranu u svakoj Transakciji i u pripadajućoj Klirinškoj transakciji na temelju Pravila za kliring i namiru, Ugovora o članstvu i ostatka Pravila trgovanja;
  - b.** ishoditi, održavati na snazi i postupati u skladu sa svim dozvolama, ovlaštenjima i sporazumima koji su po Primjenjivim propisima potrebni za Trgovanje na pojedinom ili svakom CROPEX-ovom tržištu i za izvršavanje obveza na temelju Pravila trgovanja;
  - c.** imati Osobu odgovornu za trgovanje za svako CROPEX-ovo tržište određeno u Prilogu 1 Ugovora o članstvu, u skladu s donjim člankom 3.3.
- 3.1.3.** Dodatna prava i obveze Članova u odnosu na Trgovanje navedena su u primjenjivim Ugovorima o trgovanju, Pravilima ponašanja na tržištu i ostatku Pravila trgovanja.

3.2. Odobrenje Članova

- 3.2.1.** Osobe koje žele sklopiti Ugovor o članstvu moraju poslati CROPEX-u pismeni zahtjev za članstvo u obliku kojeg je CROPEX propisao i objavio na svojim mrežnim stranicama.
- 3.2.2.** U sklopu postupka odobrenja članstva, CROPEX od podnositelja može zatražiti dodatne

informacije o njegovom pravnom statusu, financijskom položaju, organizaciji, tehničkim sustavima, iskustvu i kompetentnosti te o svim ostalim pitanjima relevantnim za evaluaciju podobnosti i prihvatljivosti podnositelja za članstvo.

- 3.2.3. CROPEX od podnositelja može zatražiti podnošenje zadovoljavajućeg pravnog mišljenja o pitanjima koja CROPEX razumno smatra prikladnim, uključujući pitanje da li je podnositelj zakonski ovlašten te da li ima sva odgovarajuća ovlaštenja za Trgovanje na CROPEX-ovim tržištima te pitanje da li je Ugovor o članstvu potpisao uredno ovlašteni predstavnik.
- 3.2.4. CROPEX prima samo one podnositelje zahtjeva koje prema svojoj vlastitoj procjeni smatra podobnim i prikladnim Članovima. Međutim, zahtjevi podnositelja neće biti nerazumno odbijeni. U slučaju da je zahtjev podnositelja odbijen, CROPEX je dužan dati pismeno obrazloženje.
- 3.2.5. CROPEX u pravilu prima i postupa prema podnositeljima i Članovima ravnopravno i bez diskriminacije. Sukladno navedenom načelu, CROPEX može, međutim, nametnuti posebne uvjete za pojedine osobe ako je to, prema razumnom mišljenju CROPEX-a, potrebno kako bi se odgovorilo na posebne okolnosti koje se odnose na tu osobu ili primiti osobu koja inače ne bi imala pristup članstvu, uključujući uvjete predviđene Primjenjivim propisom u jurisdikciji gdje osoba ima sjedište.
- 3.2.6. CROPEX će bez odgađanja obavijestiti podnositelja pismenim putem o ishodu postupka povodom podnesenog zahtjeva. Ako je zahtjev odobren, po jedan izvornik Ugovora o članstvu za svaku ugovornu stranu potpisuju uredno ovlašteni potpisnici CROPEX-a i podnositelja. Ugovor o članstvu sklapa se na hrvatskom ili na engleskom jeziku, pri čemu pravo izbora jezika pripada podnositelju. Pravni učinci i odnos između engleske i hrvatske verzije primjenjivih Pravila trgovanja uređen je odredbama Ugovora o članstvu.
- 3.2.7. Radi izbjegavanja dvojbe, Član s valjanim Ugovorom o članstvu može promijeniti izbor CROPEX-ovih tržišta na kojima želi sudjelovati kroz postupak izmjene i dopune Priloga 1 Ugovora o članstvu, bez potrebe prolaženja kroz postupak odobrenja novih Članova prema članku 3.2.

3.3. Osoba odgovorna za trgovanje i Trgovci

- 3.3.1. Svaki Član mora u Ugovoru o članstvu imenovati po jednu (1) Osobu odgovornu za trgovanje Člana na svakom CROPEX-ovom tržištu na kojem sudjeluje, pri čemu je imenovanje podložno odobrenju CROPEX-a, a koje ne može biti nerazumno uskraćeno. Član može imenovati istu osobu kao Osobu odgovornu za trgovanje na više CROPEX-ovih tržišta. Osoba odgovorna za trgovanje može biti ujedno navedena kao i Trgovac.
- 3.3.2. Svaki Član treba imenovati Trgovce kao ovlaštene osobe za Trgovanje na pojedinom ili svakom CROPEX-ovom tržištu, pri čemu je imenovanje podložno odobrenju CROPEX-a, a koje ne može biti nerazumno uskraćeno.
- 3.3.3. Osim ako je s CROPEX-om dogovoreno drukčije, Trgovci će imati potpun pristup ETS-u u odnosu na sve Portfelje trgovanja tog pojedinog Člana za svako CROPEX-ovo tržište za koje su imenovani. Svaki Član mora osigurati da njegovi Trgovci imaju, na svakom CROPEX-ovom tržištu na kojem su imenovani, sva ovlaštenja za zastupanje Člana prema CROPEX-u u odnosu na sva pitanja povezana s Trgovanjem Člana i da su sposobni poduzimati radnje na način koji je u skladu s dnevnim rasporedom i ostalim zahtjevima koji su uređeni u ili na temelju Pravila trgovanja u njihovoj cijelosti.
- 3.3.4. Svaki Član dobit će dva (2) Korisnička Računa za pristup ETS-u, za CROPEX Dan unaprijed tržište, dva (2) Korisnička Računa za pristup CROPEX Unutardnevnom kontinuiranom tržištu na kojem Član sudjeluje, dva (2) Korisnička Računa za pristup CROPEX Unutardnevnom dražbenom tržištu te jedan (1) Korisnički Račun za pristup CASS portalu u svrhu uvida u stanje Sredstava osiguranja Člana u skladu s Prilogom 1 Ugovora o članstvu. Dodatno, svaki Član dobit će jedan (1) Korisnički Račun za pristup REMIT portalu u svrhu uvida u uslugu podnošenja podataka i izvješćivanja na temelju Uredbe REMIT u skladu s Prilogom 1 Ugovora o uslugama podnošenja podataka i izvješćivanja na temelju Uredbe REMIT. Član na zahtjev može dobiti dodatne Korisničke Račune, za svaki od kojih plaća jednokratnu Naknadu za dodatnog korisnika u skladu s Iznosom naknada. Trgovac može imati samo po

jedan (1) Korisnički Račun za CROPEX Dan unaprijed tržište i jedan (1) za svako CROPEX Unutardnevno tržište.

- 3.3.5. Nakon što CROPEX primi pismeno priopćenje od Člana o povlačenju imenovanja pojedinog Trgovca, CROPEX će poslati pisanu potvrdu o primitku takvog pismenog priopćenja Člana te će što je prije moguće obustaviti pristup Trgovca ETS-u. Neovisno o primitku CROPEX-ove potvrde o primitku pismenog priopćenja Člana, Član će i dalje biti obavezan i odgovoran za sve postupke ili propuste Člana u Trgovanju tijekom razdoblja u kojem Trgovac ima pristup ETS-u, pa sve do trenutka kada CROPEX pisanim putem potvrdi da je pristup Trgovca ETS-u obustavljen.
- 3.3.6. U slučaju opoziva Trgovca, CROPEX će Članu dostaviti novi Korisnički Račun za pristup ETS-u za određeno CROPEX-ovo tržište nakon što Član imenuje novog Trgovca i o tome obavijesti CROPEX.
- 3.3.7. U slučaju opoziva Osobe odgovorne za trgovanje, Član mora imenovati novu osobu na temelju uvjeta iz ovog članka 3.3. u roku od pet (5) dana od opoziva prethodne osobe.
- 3.3.8. Član je odgovoran za Korisnički Račun za pristup ETS-u za CROPEX-ova tržišta, i za sve radnje i aktivnosti koje su njime poduzete, od trenutka kada zaprimi podatke o Korisničkom Računu pa sve do trenutka kada CROPEX zatvori Korisnički Račun Člana sukladno ovim Pravilima trgovanja i Ugovoru o članstvu. Odgovornost za Korisnički Račun uključuje odgovornost za štete (za CROPEX ili za Člana) od neovlaštenog korištenja Korisničkog Računa.
- 3.3.9. Dodatno, Član može zatražiti otvaranje Korisničkog računa za API uslugu za pristup ETS-u. Kako bi CROPEX mogao otvoriti Članu Korisnički račun za API uslugu za pristup ETS-u, Član je dužan dostaviti CROPEX-u ispunjen Zahtjev za korištenje API usluge te sklopiti s CROPEX-om Ugovor o pružanju API usluge. Osobe ovlaštene na pristup API-u i podaci za pristup API-u će biti regulirani u Ugovoru o korištenju API usluge.

3.4. Portfelji trgovanja

- 3.4.1. Svaki Član ima pravo tražiti da mu CROPEX dodijeli dva (2) Portfelja trgovanja za CROPEX Dan unaprijed tržište.
- 3.4.2. Svaki Član ima pravo tražiti da mu CROPEX dodijeli jedan (1) Portfelj trgovanja za CROPEX Unutardnevno kontinuirano tržište.
- 3.4.3. Svaki Član ima pravo tražiti da mu CROPEX dodijeli dva (2) Portfelja trgovanja za CROPEX Unutardnevno dražbeno tržište.
- 3.4.4. Članovima na zahtjev i podložno odobrenju CROPEX-a (koje neće biti nerazumno uskraćeno) može biti dodijeljen dodatni broj Portfelja trgovanja za pojedino ili svako CROPEX-ovo tržište na kojem sudjeluje. Za dodatne Portfelje trgovanja se u skladu s Iznosom naknada plaća jednokratna Naknada za svaki dodatni portfelj.

4. IZJAVE I JAMSTVA

4.1. Izjave Člana

- 4.1.1. Svaki Član svakog dana na kojeg podnosi Nalog ili ulazi u Transakciju izjavljuje i jamči CROPEX-u sljedeće:
- a. Ovlaštenje.** Ovlašten je izvršavati svoje obveze iz ovih Pravila trgovanja, Ugovora o članstvu i svake Transakcije;
  - b. Status.** Uredno je ustrojen i valjano postoji prema zakonima jurisdikcije svojeg ustroja ili osnivanja (i, ako je to relevantno prema tim zakonima, uredno posluje);
  - c. Organizacija.** Ima odgovarajuće osoblje i organiziran je na način koji omogućava realizaciju Trgovanja te je njegovo osoblje kompetentno i ima znanje za Trgovanje;
  - d. Preuzimanje rizika.** Poznate su mu i razumije karakteristike svakog Proizvoda i rizike koji su s njim povezani te je podnio Naloge nakon što je iskoristio priliku da

pregleda njihove uvjete, te na odgovarajući način shvaća uvjete i rizike i sposoban ih je preuzeti;

- e. **Nema kršenja ili sukoba.** Potpisivanje, predaja i provedba relevantnih Ugovora o trgovanju ili Pravila trgovanja ne krše ili nisu u sukobu s Primjenjivim propisima ili bilo kojom odredbom njegovih konstitutivnih dokumenata, koji se primjenjuju na Člana ili njegovu imovinu, ili ugovornim ograničenjem koje obvezuje ili koje utječe na njega ili na njegovu imovinu;
- f. **Potrebna ovlaštenja.** Sva Potrebna ovlaštenja prema Primjenjivim propisima ishođena su, pravovaljana i proizvode pravne učinke, svi uvjeti Potrebnih ovlaštenja su ispunjeni te ne postoje dodatne dozvole ili podnesci ili drugi akti koji trebaju biti ishođeni, napravljeni ili izvršeni od strane Člana u vezi Trgovanja ili Kliringa od ili u odnosu na Regulatorno tijelo ili sud;
- g. **Ispravne informacije.** Sve primjenjive informacije koje se dostavljaju pismenim putem od strane ili u ime Člana, a koje podliježu ili su povezane s Ugovorom o članstvu i Pravilima trgovanja, točne su, ispravne i potpune u svakom bitnom pogledu na dan na koji se dostavljaju CROPEX-u; i
- h. **Kršenje obveza.** U odnosu na Člana nije nastupilo Kršenje obveza, Teško kršenje obveza ili događaj koji bi priopćenjem ili protekom vremena ili oboje predstavljao Kršenje obveza ili Teško kršenje obveza te takav događaj ne bi nastupio uslijed sklapanja ili izvršenja njegovih obveza na temelju Pravila trgovanja i Ugovora o članstvu.

4.1.2. Smatra se da Član u realizaciji Trgovanja ponavlja gore specificirane Izjave, kao i dodatne izjave koje su kao takve specificirane u Pravilima trgovanja ili Ugovoru o članstvu.

4.1.3. Član potvrđuje da je obvezan obavijestiti CROPEX pismenim putem u slučaju kršenja ili očekivanog kršenja njegovih Izjava, onih navedenih gore ili nekih drugih, neposredno nakon što ih Član postane svjestan.

4.2. Izjave CROPEX-a

4.2.1. CROPEX svakom Članu u odnosu na svaku Transakciju koja je sklopljena u njegovom ETS-u izjavljuje i jamči sljedeće:

- a. **Ovlaštenje.** Ovlašten je izvršavati svoje obveze iz Pravila trgovanja i svake Transakcije;
- b. **Status.** Uredno je ustrojen i valjano postoji na temelju zakona jurisdikcije svog ustroja ili osnivanja;
- c. **Organizacija.** Ima odgovarajuće osoblje i organiziran je na način koji omogućava realizaciju obveza na temelju Pravila trgovanja te je njegovo osoblje kompetentno i ima znanje koje će mu omogućiti izvršavanje njegovih obveza na temelju Pravila trgovanja;
- d. **Nema kršenja ili sukoba.** Potpisivanje, predaja i provedba relevantnih Ugovora o trgovanju ili Pravila trgovanja ne krše ili nisu u sukobu s Primjenjivim propisima ili bilo kojom odredbom njegovih konstitutivnih dokumenata, koji se primjenjuju na CROPEX ili njegovu imovinu, ili ugovornim ograničenjem koje obvezuje ili koje utječe na njega ili na njegovu imovinu;
- e. **Potrebna ovlaštenja.** Sva Potrebna ovlaštenja prema Primjenjivim propisima ishođena su, pravovaljana i proizvode pravne učinke, svi uvjeti Potrebnih ovlaštenja su ispunjeni te ne postoje dodatne dozvole ili podnesci ili drugi akti koji trebaju biti ishođeni, napravljeni ili izvršeni od strane CROPEX-a u vezi realizacije njegovih obveza iz Pravila trgovanja;
- f. **Ispravne informacije.** Sve primjenjive informacije koje se dostavljaju pismenim putem od strane ili u ime CROPEX-a, a koje podliježu ili su povezane s Pravilima trgovanja, točne su, ispravne i potpune u svakom bitnom pogledu na dan na koji se prvi put dostavljaju Članovima i, osim ako je drukčije navedeno u primjenjivim informacijama, smatra se da su istinite i ispravne u svakom bitnom pogledu; i
- g. **Kršenje obveza.** U odnosu na CROPEX uslijed sklapanja ili izvršenja njegovih obveza

na temelju Ugovora o članstvu ili Pravila trgovanja neće nastupiti kršenje obveze ili događaj koji bi priopćenjem ili protekom vremena ili oboje predstavljao neizvršenje obveze.

5. UVRŠTENJE PROIZVODA

- 5.1.** CROPEX odlučuje koji će Proizvodi biti uvršteni ili uklonjeni s CROPEX-ovih tržišta tako što ih uključuje ili isključuje iz dokumenta Specifikacije proizvoda.
- 5.2.** CROPEX nije odgovoran za bilo kakve izravne ili neizravne troškove Člana zbog promjene ponuđenih Proizvoda.

6. OPĆE ODREDBE O TRGOVANJU

6.1. Način trgovanja

- 6.1.1.** CROPEX održava ETS i TTS.
- 6.1.2.** CROPEX omogućava Trgovanje Proizvodima između Članova na način da prima Naloge u ETS-u i određuje Količinu energije kojom se trgovalo i relevantne cijene prema važećim pravilima za izračun cijena. Član može bilo koji Dan trgovanja unutar Sati trgovanja podnijeti Naloge za relevantni Proizvod preko ETS-a. Obrada i uparivanje Naloga i Transakcija podliježe pravilima primjenjivim na predmetno CROPEX-ovo tržište, Ugovoru o članstvu i ostatku Pravila trgovanja.
- 6.1.3.** Članovi su odgovorni za uspostavljanje elektroničke komunikacije s CROPEX-om sukladno specifikaciji CROPEX-a. Trgovanje na CROPEX-ovim tržištima anonimno je, osim između CROPEX-a i pojedinog Člana koji unosi Nalog i ulazi u odgovarajuću Transakciju. Osim u mjeri u kojoj je to potrebno radi prikazivanja Naloga i Transakcija Članovima u skladu s ovim člankom 6.1. ili na način koji je predviđen u članku 12. ovih Pravila trgovanja – Općih uvjeta, Ugovoru o članstvu i ostatku Pravila trgovanja, ili u skladu sa sklopljenim Ugovorom o uslugama podnošenja podataka i izvješćivanja na temelju Uredbe REMIT, CROPEX će postupati sa svim Nalozima i ostalim informacijama Članova koji su priopćeni CROPEX-u u odnosu na Transakcije kao povjerljivima. To ne dovodi u pitanje obvezu CROPEX-a iz Primjenjivih propisa da osigura informacije Regulatornim tijelima ili ostalim tijelima prema vlastitoj procjeni ili na njihov zahtjev, te se takvo pružanje informacija Regulatornim tijelima ili ostalim tijelima ni pod kojim okolnostima neće smatrati povredom povjerljivosti.
- 6.1.4.** Posljednje verzije Naloga i Transakcija u ETS-u i/ili TTS-u pohranjuju se elektronički i čuva ih CROPEX u skladu s Primjenjivim propisima. Informacije o transakciji koje proizlaze iz takve evidencije mogu se koristiti na način predviđen člankom 12. ovih Pravila trgovanja – Općih uvjeta. Svi telefonski razgovori s Vođenjem tržišta i TTS mogu biti snimani i pohranjeni u skladu s Primjenjivim propisima. CROPEX i Članovi pristaju na takvo snimanje i obvezuju se ishoditi svaku suglasnost koja je potrebna od njihovih zaposlenika, Osoba odgovornih za trgovanje i Trgovaca u skladu s Primjenjivim propisima.

6.2. Elektronički trgovački sustav (ETS)

- 6.2.1.** ETS jest glavni način trgovanja za sve Članove koji žele Trgovati na CROPEX-ovim tržištima. Članovi mogu registrirati svoje Naloge u ETS-u, s tim da se Nalozi rangiraju i povezuju u cijelosti u skladu s primjenjivim Pravilima CROPEX-ovih tržišta, Ugovorom o članstvu i ovim Pravilima trgovanja.
- 6.2.2.** Pristup ETS-u organiziran je s Korisničkim Računima koji se dodjeljuju Trgovcima koje je u Ugovoru o članstvu odredio Član.
- 6.2.3.** Pristup ETS-u za Članove nije isključiv i nije prenosiv. Članovi imaju pravo pristupa i korištenja ETS-a podložno sljedećim uvjetima:
  - a.** Član ispunjava uvjete za Trgovanje iz gornjeg članka 3.1.;
  - b.** Članu nisu obustavljena ili opozvana prava na Trgovanje u skladu s Ugovorom o članstvu ili ovim Pravilima trgovanja; i

- c. Član postupa u skladu s uvjetima za korisnike ETS-a iz Ugovora o članstvu i ovih Pravila trgovanja.

6.2.4. Registracija Naloga i Transakcija u ETS-u podliježe tome da Član ima odgovarajuće pravo na Kliring u skladu s Pravilima za kliring i namiru, Ugovoru o članstvu i ovim Pravilima trgovanja.

6.3. Telefonski trgovački sustav (TTS)

6.3.1. TTS je namijenjen kao rezervni način usluge za Članove na CROPEX-ovim tržištima. U situacijama kada Članovi ne mogu pristupiti ETS-u ili CROPEX iz drugih razloga smatra da je TTS bolja opcija od ETS-a, CROPEX može prema vlastitoj procjeni Članu odobriti telefonsku predaju Naloga ili promjene ili otkazivanje Naloga preko TTS-a.

6.3.2. Samo su Trgovci koje je CROPEX odobrio u skladu s člankom 3.3. ovih Pravila trgovanja – Općih uvjeta ovlašteni kontaktirati TTS u vezi pojedinog CROPEX-ovog tržišta za kojeg su imenovani. Kada kontaktira TTS, Trgovac će se punim imenom predstaviti samoinicijativno, a u svakom slučaju na zahtjev TTS operatora, te navesti kojeg Člana predstavlja, kao i da se poziv odnosi na podnošenje Naloga te zašto Član ne može podnijeti Nalog putem ETS-a.

6.3.3. Pod uvjetom da CROPEX odobri korištenje TTS-a Član će podnijeti informacije koje bi bile potrebne da koristi ETS, kao i sve ostale informacije koje CROPEX može razumno zatražiti za ispravnu registraciju Naloga od strane CROPEX-a.

6.3.4. CROPEX će registrirati Nalog podnesen preko TTS-a u ETS čim je to moguće nakon što primi Nalog, a u slučaju nekoliko Naloga nastojat će registrirati primljene Naloge redom kojim ih je CROPEX primio.

6.3.5. Nalog podnesen preko TTS-a smatra se registriranim tek kada CROPEX Članu preko TTS-a ili na drugi način pismenim putem potvrdi unos Naloga u ETS. Nakon primanja takve potvrde Trgovac tog Člana mora CROPEX-u preko TTS-a ili na drugi način pismenim putem potvrditi Nalog sadržan u CROPEX-ovoj potvrdi o unosu Naloga. Ako Član ne potvrdi Nalog na navedeni način do najkasnije 10 minuta prije Zatvaranja trgovanja, CROPEX može po svojoj diskreciji obrisati Nalog iz ETS-a te o tome obavijestiti Člana. Ako Član izrijeком na navedeni način opovrgne Nalog iz CROPEX-ove potvrde o unosu Naloga do najkasnije 10 minuta prije Zatvaranja trgovanja, CROPEX će obrisati Nalog iz ETS-a i o tome obavijestiti Člana. Članove zakašnjele potvrde ili opovrgnuća mogu biti uzeta u obzir ovisno o isključivoj diskreciji CROPEX-a. Nalog postaje obvezujući za Člana od trenutka registracije, bez obzira na vrijeme potvrde.

6.3.6. Član je odgovoran za ispravnost svih Naloga registriranih preko TTS-a te Ugovorne strane isključuju odgovornost CROPEX-a za unos Naloga. Član se ne može pozivati na pogrešku u registraciji Naloga od strane CROPEX-a ako je ta pogreška bila vidljiva iz potvrde o unosu Naloga, a Član nije izrijeком opovrgnuo takav unos Naloga CROPEX-u najkasnije 10 minuta prije Zatvaranja trgovanja.

6.3.7. CROPEX će uložiti komercijalno razumna nastojanja da provodi učinkovitu TTS uslugu i održava kontinuitet pristupa TTS-u, ali TTS se osigurava prema načelu "prema raspoloživosti" i CROPEX ne daje izjavu ili jamstvo da će TTS biti raspoloživ bilo kojem Članu u određeno vrijeme.

6.3.8. TTS se zatvara 10 minuta prije Zatvaranja trgovanja.

6.4. Raspoloživost Trgovaca

6.4.1. Kada Trgovac podnese Nalog, Trgovac odnosnog Člana mora u svakom trenutku biti na raspolaganju za kontakt telefonom sve dok je Nalog važeći. Nalozi na Unutardnevnom kontinuiranom tržištu smatraju se važećima dok nisu upareni, otkazani, izmijenjeni ili istekli u skladu s Pravilima trgovanja, dok se Nalozi na Dan unaprijed tržištu i Unutardnevnom dražbenom tržištu smatraju važećima do kraja relevantne Dražbe ili dok Nalog nije uklonjen iz ETS-a (otkazan, izbrisan, odbijen itd.) od strane Člana ili CROPEX-a, u skladu s Pravilima trgovanja.

6.4.2. Neovisno o članku 6.4.1., kada god je član ušao u Transakciju na Unutardnevnom tržištu, Trgovac mora biti dostupan putem telefona u trajanju od trideset (30) minuta nakon primjenjivog Vremena sklapanja ugovora.

6.5. Pravo na odbijanje Naloga

6.5.1. Neovisno o ostalim odredbama Pravila trgovanja, CROPEX zadržava pravo, prema vlastitoj diskreciji i bez prethodne obavijesti Članu, odbiti, otkazati ili ne prikazati odnosno povezati Nalog koji bi prema odluci CROPEX-a bio u suprotnosti s Pravilima trgovanja, Ugovorom o članstvu ili Primjenjivim propisima. Takva odluka mora biti razumno osnovana i nediskriminirajuća, a CROPEX će o odluci odmah obavijestiti Člana.

6.6. Obustava Trgovanja

6.6.1. CROPEX može u svakom trenutku obustaviti Trgovanje u ETS-u i/ili TTS-u u odnosu na sve ili neke Proizvode ako CROPEX razumno utvrdi sljedeće:

- a. nastupio je problem u sustavu koji bi vjerojatno mogao utjecati na Trgovanje Proizvodom odnosno Proizvodima ili je obustava potrebna radi sprječavanja nastanka takvog problema uključujući, ali ne ograničeno na probleme koji utječu na upravljanje Nalozima i određivanje cijena na Unutardnevnom tržištu; ili
- b. planirano Trgovanje bilo bi u suprotnosti sa zahtjevima Primjenjivih propisa, Pravilima trgovanja u cijelosti ili Ugovorom o članstvu.

6.6.2. ETS i/ili TTS ponovno će biti otvoren/i u cijelosti čim bude otklonjen događaj koji je doveo do obustave i čim CROPEX utvrdi da se Trgovanje može voditi u skladu s Primjenjivim propisima i Pravilima trgovanja.

6.6.3. CROPEX će Članovima odmah dostaviti informacije o obustavi Trgovanja i Ponovnom otvaranju Trgovanja putem tržišne obavijesti na mrežnoj stranici www.cropex.hr koja se automatski dostavlja putem elektroničke poruke svim osobama prijavljenim za primanje tržišnih obavijesti ili drugim komunikacijskim sredstvom koje CROPEX smatra učinkovitim i odgovarajućim s obzirom na okolnosti. CROPEX mora Članove obavijestiti o Ponovnom otvaranju Trgovanja najmanje pet (5) minuta unaprijed.

6.6.4. Neovisno o ovom članku 6.6., CROPEX može obustaviti Trgovanje pojedinačnog Člana na pojedinom ili svakom CROPEX-ovom tržištu uslijed Kršenja obveza ili Teškog kršenja obveza u skladu s Ugovorom o članstvu i donjim člankom 9.

7. NAKNADE ZA TRGOVANJE I NAMIRA

7.1. Važeće Naknade za trgovanje obračunavaju se Članovima i fakturiraju u skladu s Iznosom naknada. Osim ako je izričito navedeno, sve Naknade za trgovanje navedene su bez PDV-a.

7.2. Osim ako je drukčije navedeno u Pravilima za kliring i namiru, svaki Član je odgovoran za plaćanje cjelokupnog PDV i relevantnih poreza, koji proizlaze iz njegovih djelatnosti Trgovanja i koje Član mora platiti na temelju Primjenjivih propisa, bez dodatnih plaćanja, povrata ili obeštećenja prema ili od CROPEX-a ili Člana, neovisno je li Član na temelju Primjenjivih propisa obavezan platiti PDV ili relevantni porez za račun Člana ili za račun CROPEX-a.

7.3. Namiru Naknade za trgovanje provodi CROPEX u skladu s Pravilima za kliring i namiru, Ugovorom o članstvu i ovim Pravilima trgovanja te se Namira Naknade za trgovanje uključuje u Namiru odgovarajućih Transakcija.

7.4. Ako Član ne plati CROPEX-u predviđenu Naknadu za trgovanje ili ne izvrši ostala plaćanja predviđena Pravilima trgovanja na dan dospijea, CROPEX ima pravo obračunati Zateznu kamatu na glavnica tako neplaćenih iznosa (uvećano za primjenjivi PDV i ostale poreze).

8. VOĐENJE TRŽIŠTA I NADZOR TRŽIŠTA

- 8.1.** Članovi su u svakom trenutku Trgovanja dužni postupati u skladu s odredbama Pravila ponašanja na tržištu. Postupanje protivno Pravilima ponašanja na tržištu CROPEX može sankcionirati u skladu s odredbama Pravila ponašanja na tržištu.
- 8.2.** CROPEX će provoditi nadzor CROPEX-ovih tržišta kako bi osigurao da cjelokupno Trgovanje i ostale djelatnosti na CROPEX-ovim tržištima budu u skladu s Pravilima ponašanja na tržištu i Primjenjivim propisima. CROPEX može provoditi ispitivanja djelatnosti Člana kao što je predviđeno Pravilima ponašanja na tržištu.
- 8.3.** CROPEX može zatražiti i prikupljati informacije od Članova o njihovom poslovanju i Članovi pristaju dostaviti sve tražene informacije bez odgađanja.
- 8.4.** U vezi s istragama o poslovanju Člana, CROPEX može izravno od relevantnog Člana, Operatora prijenosnog sustava ili Operatora tržišta prikupljati podatke o upravljanju, tržištu električne energije i Namiri računa.

9. KRŠENJE OBVEZA

- 9.1.** Kršenje obveza postoji ako Član prema razumnom mišljenju CROPEX-a:
- a.** ne izvršava svoje obveze iz bilo kojeg dokumenta i/ili sporazuma koji je dio Pravila trgovanja ili na drugi način krši Pravila trgovanja (uključujući Ugovor o članstvu ili druge Ugovore o trgovanju sklopljene s Članom); ili
  - b.** krši Primjenjive propise i takvo kršenje utječe ili će utjecati na sposobnost Člana da postupa u skladu s Pravilima trgovanja (uključujući Ugovor o članstvu ili druge Ugovore o trgovanju sklopljene s takvim Članom).
- 9.2.** Teško kršenje obveza nastupa ako prema razumnom mišljenju CROPEX-a:
- a.** Član ne postupa u skladu sa zahtjevima članka 3.1. ovih Općih uvjeta, osim ako podnese zahtjev za članstvom bez prava trgovanja definiranim u članku 17. a CROPEX odobri takav zahtjev; ili
  - b.** Član krši Izjave iz članka 4.1.1., točka a. do g. (uključivo) ovih Općih uvjeta, pod uvjetom da je Izjava prema mišljenju CROPEX-a netočna ili zavaravajuća u bitnom pogledu i nije ispravljena u roku od petnaest (15) kalendarskih dana nakon što je CROPEX poslao pismenu obavijest Članu o Kršenju obveza; ili
  - c.** iz netočne izjave jasno je da Član nije sposoban za nastavak Trgovanja; ili
  - d.** nastupilo je Kršenje obveza koje može nepovoljno utjecati na Trgovanje u skladu s ovim Pravilima trgovanja i Primjenjivim propisima i Ugovorom o članstvu te Kršenje obveza nije otklonjeno u roku od petnaest (15) kalendarskih dana nakon što je CROPEX Članu poslao pismenu obavijest o takvom Kršenju obveza;
  - e.** Kršenje obveza posljedica je nepažnje, namjere ili prijevare Člana te Kršenje obveza nije otklonjeno u roku od petnaest (15) kalendarskih dana nakon što je CROPEX Članu poslao pismenu obavijest o takvom Kršenju obveza; ili
  - f.** Član ne izvrši dospjele obveze plaćanja u korist CROPEX-a koje proizlaze iz Pravila trgovanja neposredno nakon ili prije dospijea obveze plaćanja; ili
  - g.** Kršenje obveza (osim kako je predviđeno u točkama a. do e. ovog članka 9.2.) nije otklonjeno u roku od petnaest (15) kalendarskih dana od trenutka kada je CROPEX Članu poslao pismenu obavijest o takvom Kršenju obveza.
- 9.3.** Prije određivanja sankcije predviđene u ovom članku 9. za Kršenje obveza ili Teško kršenje obveza, Član će, ako je to moguće i primjereno, dobiti priliku dati svoj odgovor i mišljenje o činjenicama koje je iznio CROPEX, a kako bi dokazao da navodno Kršenje obveza ili Teško kršenje obveza nije nastupilo. Ograničenje opisano u prvoj rečenici ovog članka 9.3. ne primjenjuje se na Teško kršenje obveza predviđeno u članku 9.2. točki f. ovih Općih uvjeta.
- 9.4.** Za vrijeme trajanja Kršenja obveza ili Teškog kršenja obveza, CROPEX može:

- a. izdati pismeno upozorenje Članu i/ili isključiti Člana iz Trgovanja na pojedinom ili svakom CROPEX-ovom tržištu (ovisno o vlastitoj diskreciji CROPEX-a) s neposrednim stupanjem na snagu. Za trajanja isključenja, Član može trgovati samo uz prethodno odobrenje CROPEX-a; i
- b. realizirati svoja prava i pravne lijekove koji su mu na raspolaganju na temelju ostalih dokumenata Pravila trgovanja ili Ugovora o članstvu sklopljenog s Članom.

9.5. CROPEX može raskinuti Ugovor o članstvu zbog Teškog kršenja obveza. Pravo CROPEX-a da raskine Ugovor o članstvu s osnova Teškog kršenja obveza predviđeno je Ugovorom o članstvu.

10. ODGOVORNOST ZA ŠTETU I VIŠA SILA

10.1. CROPEX nije odgovoran za gubitak ili štetu koju pretrpi Član, a do kojih je došlo uslijed poslovnih odluka Člana u odnosu na Trgovanje na CROPEX-ovim tržištima. Od Člana se očekuje da se u Trgovanju na CROPEX-ovim tržištima ponaša s dužnom pažnjom dobrog stručnjaka.

10.2. CROPEX nije ni pod kojim okolnostima odgovoran za gubitak ili štetu koje pretrpi Član uslijed radnje ili propusta nekog drugog Člana, uključujući gubitak ili štetu koju je pretrpio Član zbog toga što drugi Član iz odgovarajuće Transakcije nije dostavio ili preuzeo količinu isporuke.

10.3. CROPEX nije odgovoran za gubitak ili štetu koje pretrpi Član, a koji mogu nastati iz Trgovanja ili Pravila trgovanja uslijed radnje ili propusta CROPEX-a, pod uvjetom da CROPEX nije postupao s krajnjom nepažnjom, namjerom ili počinio prijevaru.

10.4. Osim ako je CROPEX počinio prijevaru ili postupao s namjerom, CROPEX neće ni pod kojim okolnostima biti odgovoran Članu za neizravni gubitak i posljedičnu štetu, uključujući izgubljeni dobit ili ugovore.

10.5. Neovisno o odredbama ovog članka 10., Član je odgovoran CROPEX-u za cjelokupni gubitak ili štetu koju je CROPEX pretrpio, uključujući nastale troškove, koji su izravna posljedica neizvršenja obveze Člana u sklopu Kršenja obveza ili Teškog kršenja obveza.

10.6. Ni CROPEX niti Član neće ni pod kojim okolnostima biti odgovorni za gubitak ili štetu u odnosu na propust izvršenja obveza na temelju Pravila trgovanja ili Ugovora o članstvu ako Viša sila sprječava izvršavanje relevantnih obveza.

10.7. CROPEX neće biti odgovoran za gubitak ili štetu koju pretrpi Član, a koji mogu nastati u slučaju Razdvajanja tržišta na Dan unaprijed tržištu u skladu s primjenjivim procedurama MRC povezanog tržišta.

11. OBEŠTEĆENJE

11.1. Član će u cijelosti i efektivno osigurati obeštećenje CROPEX-u za sve troškove, potraživanja, štetu i izdatke koji proizlaze direktno iz kršenja njegovih obveza na temelju Pravila trgovanja i Ugovora o članstvu, pod uvjetom da CROPEX koristi razumna nastojanja da ublaži takve troškove, potraživanja, štetu i izdatke, ne dovodeći u pitanje njegove obveze prema ostalim Članovima i njegovo pravo na zaštitu integriteta CROPEX-ovih tržišta. Ako CROPEX ne koristi razumna nastojanja da ublaži takve troškove, Član nije dužan osigurati obeštećenje troškova koji su mogli biti izbjegnuti razumnim nastojanjima kojima se ne dovodi u pitanje ostale dužnosti i obveze CROPEX-a.

11.2. Svaki Član dužan je u cijelosti osigurati obeštećenje za sve troškove koje bi CROPEX mogao pretrpjeti u odnosu na PDV, carinske pristojbe, prekogranične prienosne kapacitete ili ostala slična davanja za električnu energiju kojom se trguje na bilo kojem CROPEX-ovom tržištu, budući da su ovi troškovi isključiva odgovornost Člana.

12. USLUGE VEZANE ZA TRŽIŠNE INFORMACIJE

12.1. Imovinska prava na Informacije o transakciji

12.1.1. Kada Član CROPEX-u daje podatke u obliku Naloga ili na drugi način putem ETS-a ili TTS-a, ti podaci pripadaju CROPEX-u. Autorsko pravo i sva ostala prava intelektualnog vlasništva ili imovinska prava bilo koje prirode sadržana u Informacijama o transakciji (uključujući, radi izbjegavanja dvojbe, sva prava na bazu podataka i slična prava, bez obzira jesu li zaštićena zakonski ili ne) koja proizlaze iz Trgovanja jesu i u svakom će trenutku ostati imovina CROPEX-a. Ništa u ovom članku 12.1.1. ne ograničava CROPEX da slobodno raspolože i koristi, ekonomski ili drugačije, takve podatke i intelektualno vlasništvo ili vlasnička prava, podložno primjenjivim ograničenjima u pogledu povjerljivosti.

12.2. Objavljivanje

12.2.1. CROPEX ima pravo koristiti, kopirati, prilagoditi, podlicencirati, opskrbljivati, distribuirati, objavljivati, prodavati, ustupati, prenijeti, iznajmiti, naplatiti ili na drugi način postupati s Informacijama o transakciji i ostalim informacijama u odnosu na tehnička i financijska pitanja, bez dužnosti čuvanja povjerljivosti u odnosu na Članove, sve dok se takvim informacijama ne identificira pojedini Član. Članovi nemaju pravo na naknadu u odnosu na takve djelatnosti.

12.2.2. CROPEX može prenositi informacije javnim tijelima, Operatorima prijenosnog sustava ili Operatoru tržišta ako je to potrebno prema Primjenjivim propisima. CROPEX će obavijestiti Člana o davanju informacija u mjeri u kojoj mu je to dopušteno na temelju Primjenjivog propisa. Takvo postupanje CROPEX-a neće se ni u kojem slučaju smatrati kršenjem povjerljivosti ili kršenjem prava intelektualnog vlasništva Člana.

12.2.3. U svrhu tržišnog povezivanja, CROPEX će proslijediti burzama električne energije s kojima surađuje zbirne i anonimne podatke o nalogima za svako područje za davanje ponuda.

12.2.4. Uz odredbe iz ovog članka 12.2., CROPEX ima pravo na otkrivanje i objavu informacija na način predviđen Pravilima ponašanja na tržištu ili na način ugovoren u sklopljenom Ugovoru o uslugama podnošenja podataka i izvješćivanja na temelju Uredbe REMIT.

13. KOMUNIKACIJA

13.1. Pismena komunikacija između Člana i CROPEX-a bit će na hrvatskom ili engleskom jeziku.

13.2. Obavijesti koje se daju u skladu s Pravilima trgovanja i Ugovorom o članstvu moraju biti u pismenom obliku i predane ili poslone kao dopis ili elektronička poruka CROPEX-u na adrese i brojeve koji su navedeni na njegovoj mrežnoj stranici (ako se šalje CROPEX-u) ili na relevantnu adresu ili telefonski broj ili elektroničku adresu navedenu u Ugovoru o trgovanju ili drugačije sukladno promjeni putem potvrđene obavijesti CROPEX-u i od CROPEX-a (ako su adresirane na Člana). CROPEX i Članovi mogu komunicirati putem ETS-a u odnosu na pitanja koja su pokrivena funkcionalnošću ETS-a. CROPEX može također komunicirati s Članom putem mrežne stranice www.cropex.hr.

13.3. Obavijesti se smatraju predanima (u slučaju elektroničke komunikacije) na dan na koji ih uredno primi poslužitelj primatelja ili (u slučaju ostalih komunikacija) na dan predaje na odgovarajućoj adresi.

13.4. CROPEX ima pravo djelovati i na drugi način se oslanjati na komunikacije (bez obzira jesu li pismene ili ne) koje su navodno i za koje CROPEX u dobroj vjeri smatra da su:

a. izdane od strane ili u ime Člana; ili

b. odobrene od strane osobe koju je ovlastio odnosni Član te (u slučaju elektroničke komunikacije) ispunjavaju zahtjeve primjenjivih zahtjeva CROPEX-a u odnosu na sigurnost i vjerodostojnost informacija koje se prenose elektronički.

14. IZMJENE I DOPUNE

- 14.1.** CROPEX ima pravo donijeti izmjene i dopune ovih Pravila trgovanja, u cijelosti ili pojedinog njihovog dijela (Općih uvjeta, Dodataka o trgovanju ili obrazaca Ugovora o trgovanju).
- 14.2.** CROPEX će obavijestiti Člana o izmjenama i dopunama Pravila trgovanja najmanje četrnaest (14) dana prije stupanja na snagu izmjena i dopuna objavom na web stranici CROPEX-a i putem priopćenja elektroničkom poštom s potvrdom isporuke primatelju; radi izbjegavanja dvojbe, objava na CROPEX-ovoj mrežnoj stranici konačni je dokaz objave izmjena i dopuna.
- 14.3.** Ako se Član ne slaže s izmjenama i dopunama, Član ima pravo raskinuti Ugovor o članstvu putem pismene obavijesti o raskidu koja mora biti dostavljena CROPEX-u u roku od deset (10) dana od objave izmjena i dopuna Pravila trgovanja na mrežnoj stranici CROPEX-a.
- 14.4.** Član nema pravo raskinuti Ugovor o članstvu u skladu s ovim člankom 14. ako se izmjenama i dopunama Pravila trgovanja nude isti uvjeti članstva (odnosno kada se izmjenama i dopunama Pravila trgovanja ne stvaraju nepovoljniji uvjeti za Člana u usporedbi s prethodnom verzijom Pravila trgovanja) ili kada se izmjenama i dopunama predviđaju uvjeti članstva koji su povoljniji za Člana.
- 14.5.** Ako CROPEX ne primi pismenu obavijest Člana o raskidu Ugovora o članstvu u roku od deset (10) dana od objave izmjena i dopuna na mrežnoj stranici CROPEX-a, smatra se da je Član suglasan s predloženim izmjenama i dopunama Pravila trgovanja.
- 14.6.** Ako Član uredno raskine Ugovor o članstvu na temelju ovog članka, Ugovor o članstvu raskida se odmah po primitku obavijesti o raskidu.
- 14.7.** Izmjene i dopune Pravila trgovanja stupaju na snagu četrnaest (14) dana nakon objave na web stranici CROPEX-a.
- 14.8.** Izmjene obrazaca Ugovora o trgovanju koji nisu primjenjivi na Članove koji su već sklopili predmetne Ugovore o trgovanju (tj. kojima se ne mijenjaju već sklopljeni Ugovori o trgovanju) ili izmjene dijelova Pravila trgovanja, koji nisu primjenjivi na CROPEX-ova tržišta na kojima Član sudjeluje, se neće smatrati izmjenom Pravila trgovanja u smislu ovog članka 14. te se odredbe ovog članka 14. ne primjenjuju na takve izmjene obrazaca. CROPEX ima pravo izmijeniti obrasce Ugovora o trgovanju njihovom objavom na web stranici CROPEX-a, te su isti primjenjivi na sve Članove koji predmetne Ugovore o trgovanju sklapaju nakon što su objavljeni izmijenjeni obrasci.
- 14.9.** U slučaju razlika između engleske i hrvatske verzije ovih Pravila trgovanja, engleska verzija će biti izmijenjena i prilagođena da odgovara hrvatskoj verziji Pravila trgovanja. Takve izmjene i prilagodbe engleske verzije se neće smatrati izmjenama u skladu s ovim člankom 14. te njima neće nastati pravo Člana da raskine Ugovor o članstvu u skladu s člankom 14.3. ovih Pravila trgovanja – Općih uvjeta.

15. RAZNO

15.1. Prijenos prava

- 15.1.1. Prava Člana na temelju Pravila trgovanja ne mogu biti ustupljena ili na drugi način prenesena bez prethodne pismene suglasnosti CROPEX-a.

15.2. Djelomična ništavost

- 15.2.1. Ako u bilo kojem trenutku neka odredba Pravila trgovanja postane nezakonita, nevaljana neprimjenjiva ili neovršna u bilo kojem pogledu na temelju zakona bilo koje jurisdikcije, to neće ni na koji način utjecati na ili ometati ni zakonitost, valjanost primjenjivost ili ovršnost preostalih odredbi Pravila trgovanja niti na zakonitost, valjanost primjenjivost ili ovršnost odnosne odredbe na temelju zakona bilo koje druge jurisdikcije.

15.3. Neodricanje od prava

15.3.1. Propust ugovorne strane da realizira ili kašnjenje u realizaciji njezinih prava (u cijelosti ili dijelom) na temelju Pravila trgovanja neće predstavljati odricanje od ostalih prava ugovorne strane ili pravnih lijekova na koje ima pravo u odnosu na taj ili neki naknadni događaj.

16. MJERODAVNO PRAVO I RJEŠAVANJE SPOROVA

16.1. Na ova Pravila trgovanja, kao i na sve Transakcije, Namiru i Kliring koji su izvršeni na temelju Pravila trgovanja te na sve ugovorne i izvanugovorne obveze koje proizlaze iz ili u vezi s njima, uključujući sve Ugovore o trgovanju, primjenjuje se i tumače se u skladu s hrvatskim pravom.

16.2. Stvarno nadležni hrvatski sud u Zagrebu ima isključivu nadležnost za rješavanje potraživanja, sporova ili razlika koje mogu nastati iz ili u vezi s ovim Pravilima trgovanja, Ugovorom o članstvu i ostalim Ugovorima o trgovanju, uključujući pitanja vezana za njihovo postojanje, valjanost ili raskid.

16.3. Svaki Član i CROPEX neopozivo se odriču prigovora koje mogu imati sada ili u budućnosti u odnosu na mjesnu nadležnost za postupak pred stvarno nadležnim hrvatskim sudom u Zagrebu i izjava da je postupak pokrenut pred neodgovarajućim forumom te nadalje neopozivo pristaju da će presuda u postupku pred stvarno nadležnim hrvatskim sudom u Zagrebu (ili pred nadležnim žalbenim sudom na temelju primjenjivih postupovnih pravila) biti zaključna i obvezujuća za takvu Ugovornu stranu i da se može izvršavati na sudu neke druge jurisdikcije u skladu sa zakonima o izvršenju odnosne jurisdikcije.

17. ČLANSTVO BEZ PRAVA TRGOVANJA

17.1. Ako u bilo kojem trenutku Član prestane ispunjavati preduvjete za Trgovanje na bilo kojem CROPEX-ovom tržištu, uključujući: (a) ako ugovor o sudjelovanju na tržištu električne energije kojeg je Član sklopio s Operatorom tržišta bude raskinut, ili (b) ako ugovor o odgovornosti za odstupanje kojeg je Član sklopio s Operatorom prijenosnog sustava bude raskinut, ili (c) ako dozvola Članu za obavljanje energetske djelatnosti istekne, bude ukinuta, poništena ili na drugi način stavljena van snage, CROPEX ima pravo jednostrano raskinuti Ugovor o članstvu, s trenutnim učinkom, bez obveze ostavljanja naknadnog roka za ispunjenje.

17.2. U slučaju nastupa bilo kojeg događaja iz stavka 17.1 ovog članka Član može podnijeti CROPEX-u pisani zahtjev za članstvo bez prava trgovanja (mirovanje članstva), najkasnije 5 dana prije nastupa događaja iz stavka 17.1.

17.3. CROPEX zadržava pravo, prema vlastitoj diskreciji odbiti zahtjev Člana iz stavka 17.2, pri čemu takva odluka mora biti razumno osnovana i nediskriminirajuća, a CROPEX će o odluci odmah obavijestiti Člana. CROPEX ima pravo odbiti zahtjev Člana, osobito, ali ne isključivo, ako Član ima bilo kakva nepodmirena dugovanja prema CROPEX-u, Hrvatskom operatoru tržišta energije, Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava ili drugim sudionicima na tržištu električne energije.

17.4. Ako CROPEX odobri zahtjev Člana za mirovanje članstva, nastupaju sljedeće posljedice:

- (a)** Ugovor o članstvu ostaje na snazi, ali od trenutka prestanka ispunjavanja bilo kojeg od preduvjeta za članstvo na CROPEX-u sukladno gornjem stavku 17.1., pa nadalje, Član se isključuje iz Trgovanja na svim CROPEX-ovim tržištima i gubi sva prava koja je imao kao član burze električne energije temeljem sklopljenog Ugovora o članstvu i Primjenjivih propisa, a osobito, ali ne isključivo, gubi pravo Trgovati na svim CROPEX-ovim tržištima;
- (b)** jedino pravo koje Član ima temeljem Ugovora o članstvu za cijelo vrijeme mirovanja članstva je Pristup radi uvida; i
- (b)** za cijelo vrijeme mirovanja članstva Član je obvezan nastaviti podmirivati CROPEX-u sve godišnje naknade koje plaćaju Članovi sukladno Dodatku o trgovanju br. 6 („Iznosi naknada“).

17.5. Ako Član ne podmiri u roku dospijeća bilo koju naknadu sukladno stavku 17.4. ovog članka, CROPEX ima pravo jednostrano raskinuti Ugovor o članstvu, uz ostavljanje naknadnog roka za ispunjenje od petnaest (15) kalendarskih dana od trenutka kada je CROPEX Članu poslao pisanu obavijest o raskidu Ugovora o članstvu. Ukoliko Član ne ispunji obvezu u naknadnom roku za ispunjenje, Ugovor o članstvu se smatra raskinutim istekom predmetnog roka.

17.6. Član je ovlašten u bilo kojem trenutku zatražiti ponovnu aktivaciju članstva ako zadovoljava sve preduvjete za članstvo na CROPEX-u. Zahtjev za ponovnom aktivacijom članstva se šalje pisanim putem. Uz zahtjev za ponovnom aktivacijom članstva potrebno je dostaviti dokaz o ispunjavanju preduvjeta za članstvo na CROPEX-u sukladno ovim Pravilima trgovanja. CROPEX će odobriti zahtjev za ponovnom aktivacijom članstva ako utvrdi da Član ispunjava sve preduvjete za članstvo na CROPEX-u sukladno ovim Pravilima trgovanja.

18. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

18.1. Ovi Opći uvjeti stupaju na snagu 17.4.2024. Danom stupanja na snagu ovih Općih uvjeta prestaju važiti prethodni Opći uvjeti od dana 27.3.2024.

18.2. Počevši od 17.4.2024., sastavni dio važećih Pravila trgovanja čine:

- ovi Opći uvjeti od 2.4.2024.

- Dodatak o trgovanju br. 1 Definicije od 2.4.2024., primjenjiv od 17.4.2024.

- Dodatak o trgovanju br. 2.a Pravila Dan unaprijed tržišta od 1.1.2024.

- Dodatak o trgovanju br. 2.b Pravila Unutardnevnog tržišta od 2.4.2024., primjenjiv od 17.4.2024.

- Dodatak o trgovanju br. 3 Specifikacija proizvoda od 2.4.2024., primjenjiv od 17.4.2024.

- Dodatak o trgovanju br. 4 Pravila za kliring i namiru od 4.8.2023.

- Dodatak o trgovanju br. 5 Pravila ponašanja na tržištu od 1.5.2021.

- Dodatak o trgovanju br. 6 Iznos naknada od 2.4.2024., primjenjiv od 17.4.2024. te

- obrasci Ugovora o trgovanju objavljeni na web stranici CROPEX-a.

18.3. Sva upućivanja na Unutardnevno tržište u Ugovorim o članstvu (uključujući njihovim prilogima) sklopljenim prije 17.4.2024. će se smatrati upućivanjima na Unutardnevno kontinuirano tržište. Članovi koji žele ostvariti pristup i sudjelovati u Trgovanju na Unutardnevnom dražbenom tržištu obvezni su prethodno odgovarajuće izmijeniti postojeće Ugovore o članstvu.

18.4. Članovi će biti ovlašteni sudjelovati u Trgovanju na Unutardnevnom dražbenom tržištu počevši od 13.6.2024., pod uvjetom da su ispunili sve potrebne preduvjete sukladno Pravilima trgovanja.

Zagreb, 2.4.2024.

Direktor

Ante Mikulić